

Praha po boufných událostech.

Národní Listy ze dne 3. pros.

Boufivé události vymizely z ulic a zlatá slovanská Praha, máti českých měst, poněkud opět vstupuje do klidu, míru a lesku svého. Budoucnosti lehkější obyvatelstvo její vstříbí hlídí, neboť po projevech nejširších vrstev lidových právem očekává, že změní se národnostní smýšlení na té straně, z které nejprvnější pohyby vyšly k událostem ve dnech 29. a 30. listopadu, 1. a 2. prosince léta Páně 1897.

Ulicemi pražskými i předměstskými proudí poněkud čistější vzduch. Necht' oko chodce kamkoli pohledne, všude pozná stopy výjevu minulých dnů. Bylo již uvedeno, že po černožlutých německých tabulkách uličních jest již veta. A po tabulkách těch braly za své německé nápisy na obchodech, veřejných i soukromých místnostech. S největším chvatem každý obchodník snažil se přeměnit obojživelní svoji firmu na jednojazyčný název. Přeměna tato na přehojných místech je až směšného rázu. V nedostatku potřebné barvy bylo k odstranění německých nápisů použito barev docela rozdílných. A tak možno na nesčetných tabulkách pozorovati na černé půdě zelené potřené německé text, na bílé půdě červený, někde dokonce k odstranění nápisů použito bylo — praobyčejného leštidla. Jiní pomohli si opět tím, že německý text přelepili červeno-bílými papírovými odznaky.

Komunikace, která po dva dny již zejména na Václavském náměstí a v třídách sem ústících byla velmi střížena, jest od večernějšího odpoledne značně uvolněna. Ulice a třídy nejsou již uzavřeny vojenskými kordony a vojáci, kteří dříve v celých setninách rozestaveni byli na Václavském náměstí, zaujali vykázaná jim místa v prostrannějších průjezdech domů. Na chodcích procházely pouze čelné vojenské hlídky, které však neměly příčiny k zakročení. Teprve po 7. hodině večerní, kdy z nařízení policejního byly průjezdy domů uzavřeny, postaveny setniny vojska opět na náměstí. Vojenskými hlídkami obsazeno jest na dále také Karlovo náměstí, Královské Vinohrady, Žižkov, Vršovice, Staré město a Josefov.

Deputace obchodnictva a živnostnictva odebrala se večer k policejnímu řediteli dvornímu radovi Doerfflovi, aby jej požádala za zmírnění nařízení ohledně uzavírání obchodů a veřejných místností. Policejní ředitel uvedl, že nemůže vydat nařízení změnit do té doby, dokud úplný klid v městě nastane a dokud také nebude záruka, že výtržnosti se nebudou opakovati. Podal dále vysvětlění, že v obchodech možno prodávati až do sedmé hodiny večerní, ovšem ale výkladní skříně musejí býti uzavírány již v 5 hodin odp.

Rovněž dovoleno jest obdívání koncertů, avšak pouze jen do deváté hodiny večerní. Mimo toho povoleno bylo obdívání Mikulášského trhu na Staroměstském náměstí.

Jiná ještě deputace odebrala se večer dopoledne k policejnímu řediteli. Sestávala z delegátů studentstva, občanstva a národního dělnictva. Tato deputace stěžovala si, že vojenské i policejní hlídky zakazují nositi občanům, paním a dívkám na prsou slovanské trikolory. Policejní ředitel oznámil deputaci, že nosení těchto odznaků nebylo zakázáno a že neprodleně učiní opatření, aby nositelé slovanských trikolor strážemi nebyli zadržováni. Za to však ozdobení obchodů národními odznaky bylo zapovězeno.

Na dolejší části Václavského náměstí hlídky jsou sesíleny, před

restaurací u Doušů shromážděno je ve volné skupině asi 30 vojáků, kteří mezi sebou i k lidu mluví po německu. Sděluje se nám, že kordony nejsou rozestaveny již nikde, poměrně nejčetnějšími zástupy vojska hlídána je při Palackého třídě na Královských Vinohradech.

Ubíráme se na Pflkopy. Zde vojenské strážě úplně zraku našemu mizí, dozor světen je jedině policii. Vývěstní tabule Pflkopů změnily ponejvíce od rána svůj ráz; kde byl německý nápis zakryt, je již opět zjevný. Při té příležitosti připomínáme si některých opatření, jež učiněna byla večer a dnes v jiných částech města. V dolejší Palackého třídě na Vinohradech je výkladní skříně již stého krámu pokryta červeno-bílým papírem, na němž tučně napsána jsou jména majitelky, pod tím pak stojí: "Česka — kfe-sťanka!" Ostatně během dopoledne navštěvovala stráž ustavičně krámy i domy, nafizující, aby veškery projevy tohoto druhu, jakož i trikolory na oknech nalepené, pásky červenobílé, praporky a p. byly sňaty.

Mysle obyvatelstva pražského, boufivými výjevy minulých dnů rozrušené, poznenáhla se upokojí a v nejbližší době nebude ani památky po následcích, které boufe měly v zápětí. Sklenáři mají nyní plné ruce práce, nová okna do průčelí domů se zasazují, zničené místnosti jsou upravovány a tak rychle do dřívějšího stavu přivádějí se objekty, které v minulých dnech staly se předmětem pozornosti velikých zástupů lidu.

V nastalé klidnější době horečnou vyvíjející činnost bezpečnostní orgány a sice v tom směru, aby vypátraly především "zosnovatele boufných výjevů" a dále aby zjistily účastníky boření a ničení krámů židovských. V prvé směru oznámil vídeňský časopis "Reichswehr" od svého pražského korrespondenta zprávu, dle které středisko a arrangement boufných událostí nalezalo se při v jednom domě na Václavském náměstí, že účastníci jsou vypátráni a že mezi nimi nalezá se také jeden poslanec. Zpráva od počátku až do konce vyhlaná, smyšlená. Ve směru druhém zatčeno bylo množství osob, u kterých zboží z vydrancovaných krámů bylo nalezeno. U jednotlivých komisařství složeny jsou opravdové hromady zboží, které majitelům dotyčným opět bude vráceno.

Zatýkáni osob, které účastnily se vytloukání oken a ničení obchodů stále ještě trvá. Do 4ho prosince dopoledne dopraveno bylo do bezpečnostního oddělení na Františku celkem 192 zatčených. Z těch 112 bylo dodáno k zemskému trestnímu soudu do vazby vyšetřovací pro různé delikty, z ostatních některých propuštěni na svobodu, nepatrný počet dodán k okresnímu soudu pro přestupky, as 30 odsouzeno bylo k policejnímu vězení a sice od tří až do osmi dnů, ohledně ostatních koná se ještě vyhledávání.

Mezi zatčenými nalézá se také několik školáků z obecných škol, na něž uvaleno podezření, že se účastnili vytloukání oken a drancování krámů. Dvanáctiletý školáček jeden zatčen byl proto, že sud, z kofalny na ulici vyvalený, přivalil k otvoru stoky, vyrazil ze sudu zátku a nechal pálenku vytéci do stoky. Aby v sudě ani kapka nezbyla, kymácel sudem a při tom byl strážníkem zatčen.

Mezi zatčenými nenalézá se ani jediný studující středních a vysokých škol českých. Značné procento zatčených tvoří pekafšti učňové a pomocníci.

K trestnímu soudu do večernějšího večera nebyl přiveden žádný delikvent, který by postaven býti

měl před náhlý soud. V celé Praze i v předměstích nadešel klid, který rušen jest pouze nepatrnými episodami.

V 8 hodin večer došlo ku značnému shromáždění obecnictva ve Spálené ulici naproti restaurantu Brejškově. Z některého domu spadla skleněná nádoba, která na chodníku se roztříštila. Okolnost ta způsobila nemalé vzrušení. Patrolující hlídka dragounů shromážděno rozptýlila. Se strany policejních orgánů učiněno opatření k vypátrání toho, kdo skleněnou nádobu na ulici vyhodil.

Silné vojenské hlídky procházejí stále ještě ulicemi města nejen ve dne ale i v noci. Asi 1200 vojáků umístěno jest v budově reálné školy v Ječné ulici, pro něž kuchyně zřízena jest v protějším Mariánském ústavě. Na realce vyučování ovšem bylo přerušeno.

Vyučování na těch obecných školách, kde v minulých boufivých dnech bylo přerušeno, zejtra opět bude zahájeno. Tím nastane normální doba i pro školní mládež.

Možno se nadíti, že tatáž normální doba nastane co nejdříve i pro ostatní kruhy občanstva, zejména pro kruhy obchodní a živnostenské, které právě v nynější době, kdy jiná léta panoval nejčilejší ruch obchodní, doznaly nesmírné újmy.

V Praze je nyní soustředěno k vykonávání hlídek celkem 25 praporů pěšího vojska, tedy okrouhle asi 7500 mužů. Dále 7 švadron dragounů. Pět švadron dragounů projíždělo večer o 9. hodině večer pražskými ulicemi, což se také v ranních hodinách bude opakovati.

K zemskému trestnímu soudu dopraveno bylo do vazby vyšetřovací do 5. prosince přes 110 osob, zatčených za příčinou posledních demonstrací. Pro tak velký počet nebylo ovšem v novoměstské věznicí místa a nezbylo, nežli dopravit vězně odsouzené i k menšímu trestu, nežli šestiměsíčnímu žaláři, do trestnice na Pankráci. Dopraveno jich tam bylo v pátek 43, večer 18. Výslech zatčených jest v plném proudu a děje se téměř ve všech kancelářích. Od zemského soudu přeloženi byli na čas k zemskému trestnímu soudu následkem veliké práce u tohoto též auskultanti p. Lešovský a p. Beneš.

Deputace u místodržitele.

Dne 3. prosince o 3. hodině odpolední konala se v primatorské síni staroměstské radnice důvěrná porada o nejnovějších událostech. Svolal ji starosta měst pražských p. dr. Podlipný. — Pozváni byli zástupcové českého denního tisku, delegáti čelnějších korporací, zejména z občanstva stavu femeslnického a živnostenského, Sokolstva, studentstva a národního dělnictva.

Po obšírné rozpravě jednomyslně usnesli se shromáždění, že jsou ochotni převzít do vlastní ochrany bezpečnost obyvatelstva král. hlav. města Prahy, když vojsko z náměstí a ulic bude odstraněno a když stráž bezpečnosti jen tehdy zakročí, pak-li volána bude ochranným sborem občanským. Toto snesení mělo být předneseno místodržiteli hr. Coudenhovovi.

Starosta p. dr. Podlipný, jenž při namáhání v minulých dnech ochraptěl, požádal p. architekta Bělského, poslance za Staré město pražské, aby deputaci místodržitele předvedl. Deputace účastnili se pp. dr. Scheiner za Sokolstvo, K. St. Sokol v zastoupení studentstva národního, stavitel p. Buk za občanstvo, Hartvich za femeslnictvo a živnostnictvo a Novák za národní dělnictvo.

Posl. p. Bělský, předvedl deputaci místodržiteli a sdělil jemu usnesení schůze.

Místodržitel, vyslechnuv udělení deputace, prohlásil, že na tento návrh nemůže přistoupiti, poněvadž on sám jedině má zodpovědnost nejen za pokoj a klid občanstva, nýbrž i za bezpečnost majetku všech občanů pražských. Žádal členy deputace, aby vlivem svým působiti hleděli k uklidnění občanstva.

Události na venkově.

Z Kladna sdělováno 2. prosince, že tam položena byla k domu Němce, notáře Poche, puma neb patrona dynamitová, která vybuchla, aniž by byla způsobila povážlivější škody.

Z Plzně telegrafováno 2. prosince: Dnes večer událo se zde shtuknutí. Lid táhl k obydlí posl. Dyka, před radnici a zpíval vlastenecké písně. Rozhořčen zprávami z uzavřeného území, vytloukli okna německé tělocvičny, jedno okno Waldekova hotelu a 2 okna hotelu "Pilsner-Hof". Purkmistr dr. Peták všude intervenoval.

Lid nedal se ale utiшит, volaje: "Žatec! Tam nám ubijeji našince!" Kočičinu před obydlím poslance Vrátného překazila policie. Vojsko vytáhlo o 9. hodině a obsadilo "Pilsnerhof".

Podnět k nepokojům: zavdalo z večera hromadné ostentativní procházení německých studentů hoteli ozbrojených a poplašné zprávy z poněmčeného území a z Prahy. Vojenská intervence zavolána proti vůli purkmistra.

Národní demonstrace v Táboře udály se 3. prosince způsobem velkolepým a při tom důstojným. Před sochou Žižkovou nesčíslné davy zpívaly národní písně. Klid porušil jen jediný případ, jež zaviniila provokace židovsko-německého obchodníka.

Z Rakovníka. Dne 2. prosince demonstrovalo sta lidí všech stavů, procházejících městem za zpěvu "Kde domov můj!" a "Hej, Slované!" Po městě rozhozena byla cedule "hrozebného obsahu", která vyvolala veliké rozčilení. Několika klidnějšími občanům, majícím vliv na lid, podařilo se ale rozčilení ukonejšiti.

Z Libochovic. Okna židovské německé školy a některých židovských bytů byla na 4. prosince vytlučena.

V Podmoklech stala se matičná škola obětí vzbouření, o čem došla Ústř. Matice školské tato zpráva ze dne 2. prosince: "Dnes večer o půl 9. hodině přitáhlo veliké množství lidu k naší škole, kamením na ní útočilo, tak že nezůstala snad ani jediná tabule okenní celá. Dvěře, lavice, okna sekerami a jinými nástroji útočníci rozbili, tak že vyučování ve škole na neurčitou dobu musí se odročiti. Zástup několika set ne-li tisíců čítající setral před školou až do 10 1/2 hod. Četnicků bylo 5, kteří ovšem nemohli zabrániti, aby útočníci nevnikli do vnitř, což se jim po delší době podařilo. Po febfících vnikli do prvního poschodí, shodili nápis "Matiční škola", hlavní dvěře budovy rozsekali, vnikli do přizemí též ze dvorku. Učitelé zahradili hlavní i vchod ze dvorku lavicemi, což ale násilí neodolalo. Obecní policejní komisař neručil za život osob ve škole bydlících. Řinčení skel, házení rozbítených částí nábytku provázeno řevem shromážděných z Děčína, Podmokel i okolních vesnic. Každý byl ozbrojen klackem. Dokonavše dílo, za zpěvu velkoněmeckých písní, vítězně odtáhli.

Útok na Čechy a hlavě na školu byl předem ohlašován na příští sobotu 4. prosince. Řídící učitel

oznámil to písemně a byl dnes na hejtmanství osobně, že se útok chystá. Již večer po 8. hodině večerní byly tři tabule v oknech vyraženy. Na hejtmanství o tom věděli též z jiného pramene a na večer vyslali hlídku četnickou o třech mužích, která ozbrojena přecházela v okolí školy; dva útočníci jsou zatčeni. Hlídka policejní střeží rozbitou školu.

Ze Žatce. Dodatkem přinášíme o posledních událostech v Žatci některé podrobnosti. Jest veřejným tajemstvím, které vyšetřováním na jevo vyjde, že všechny boufe proti Čechům byly předem umluveny předními členy a zástupci všech německých stran, liberálů, nacionálů, antisemitů, židů a socialistů. O tom, že se připravuje útok na Čechy, věděl zajisté také rytíř Schoenfeld, purkmistr města, a proto nechtěl, ač byl okresním hejtmanstvím vyzván, přijati jeho pomoci. Vinu místní policii dává sám místní list "Saazer Zeitung" ve svém čísle ze dne 1. prosince. Ale ani místní četníci nejsou bez viny. Bude dokázáno svědky, že četníci, byvše vyzváni, nechtěli v neděli večer zakročiti, když k nim přišel posel z české besedy žádat o pomoc.

Němci bohužel docílili svého účelu. Češi chvatem prchají ze Žatce i nyní ještě ze strachu o svůj život a nebude dlouho trvati a bude Žatec bez Čechů. Strach Čechů ani u přítomnosti vojska není utišen a i za dne bojí se Češi vyjiti na ulici. Češi jsou přesvědčeni, že až bude vojsko odvoláno, znovu budou na životě a majetku ohroženi. Obrat ve vládě troufalost německou velice posílil.

V Jablonci n. Nisou byla v noci na 2. prosince vyfiskána budova matičné školy. Zástup vyhnul se proti škole, vytloukal okna přizemku i hofějšího patra a také jinak porouchal dům, kde správce školy p. Kohout bydlí. Již před tím bylo vyhrožováno zničením matičného domu, odkazu to českého femeslníka Chvojky, r. 1884 zemřelého. Od matičné školy bral se dav k domům, v nichž Čechové bydlí, jakož i k České besedě, kde rovněž demonstroval a vyhrožoval.

Z Liberce. Včera večer dne 2. prosince zakusili jsme strašný žatecký den.

Na sta Němců za zufivého volání Heil a Heil a zpěvu vrhlo se o 1/9. hod. na místnost Řemeslnické besedy. Rozbita veškera okna, rámy vytrhány, vrata roztřískána, zeď pobořena a vůbec celá místnost vyplněna byla. Pohled srdcervoucí! Tuto jedinou místnost obývaly spolkové: Řemeslnická beseda, Česká beseda, Národní jednota severočeská a "Sokol". Nyní nemáme niče-ho.

Rozzouřený dav táhl na českou matičnou trojtřídní školu v Kreglicích a v pravém smyslu slova ji demoloval. Rámy a okna rozbity, dvěře rozbity na padrť, vše spustošeno. Také podniknut útok na učitele pana L. Staňka, který bydlí v podkrovních světnicích. Stloukli jej a bodli do ruky. Manželka jeho, která je těhotná, zakusila hrozných muk, i byla na okamžik dvěma četnicí vyvedena.

Nábytek rozbit. Starší učitel zachránil se útekem a schoval se v domě cizím. Českým obyvatelům vytloukána okna. Odtud dav táhl na malý hostinec p. Remyho, kdež opět zahájeno rozbíjení oken, nábytku atd., ano i oheň vznikl, byl ale uhašen. Majiteli domu a obchodníku s galanteriím zbožím na teplické silnici způsobena také též spousta škody.

V Pivovarní ulici taktéž Čechům okna rozbita.